

**การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูสุขศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5**

นางสาววันทนา คีตปิ่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาสุขศึกษา ภาควิชาพหุศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 462 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF SELF - DEVELOPMENT NEEDS OF
HEALTH EDUCATION TEACHERS AT THE SECONDARY
EDUCATION LEVEL, EDUCATIONAL REGION FIVE**

Miss Wantana Sillapin

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Health Education
Department of Physical Education**

**Graduate School
Chulalongkorn University**

Academic Year 1996

ISBN 974 - 636 - 462 - 6

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วันทนา ศิลปิน : การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 (A STUDY OF SELF - DEVELOPMENT NEEDS OF HEALTH EDUCATION TEACHERS AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL, EDUCATIONAL REGION FIVE) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี, 190 หน้า. ISBN 974- 636-482-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูสุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปยังครูสุขศึกษาที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิสุศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 จำนวน 137 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 410 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 388 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.6 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การติดตามข่าวสารความรู้จากสื่อมวลชน การปรับปรุงการสอนโดยเน้นการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สามารถจัดและตรวจสอบคุณภาพน้ำดื่มที่ถูกลักษณะ สามารถปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านสุขภาพและสุขนิสัย สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี มีความคิดมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก คือ ปรับปรุงเนื้อหาวิชาสุศึกษาที่ใช้สอนให้มีความถูกต้องและทันสมัย สามารถใช้สื่อดัดแปลง เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สไลด์ เครื่องบันทึกภาพ วีดีโอ เป็นต้น เพื่อสามารถพัฒนาการสอนวิชาสุศึกษาให้น่าสนใจเกิดการเรียนรู้ดียิ่งขึ้น สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการวัดและประเมินผลทางสุศึกษา สามารถจัดการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมพัฒนางานสุศึกษาในโรงเรียน

2. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองของครูที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิสุศึกษา พบว่าครูที่มีวุฒิสุศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองมากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิสุศึกษาในด้านต่อไปนี้ คือ การพัฒนาด้านวิชาชีพครูสุศึกษา และการพัฒนาด้านวิชาการ ได้แก่ ด้านการจัดบริการสุขภาพ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกลักษณะและด้านการจัดและบริหารงานสุศึกษาในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

CB41998 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD : SELF - DEVELOPMENT NEEDS / HEALTH EDUCATION TEACHERS

WANTANA SILLAPIN : A STUDY OF SELF - DEVELOPMENT NEEDS OF HEALTH EDUCATION TEACHERS AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL, EDUCATIONAL REGION FIVE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. LAWAN SUKKRI, H. S. D., 190 PP. ISBN. 974-636-462-6

The purpose of this study was to investigate the self - development needs of health education teachers at the secondary education level, educational region five. Questionnaires developed by the researcher were sent to 410 health education teachers in 137 secondary schools from educational region five and 388 (94.6%) of the questionnaires were returned. The obtained data were then analyzed in terms of percentages, means and standard deviations. A t-test was also used to determine the level of significant differences.

The findings were as follows :

1. Health education teachers at the secondary education level, educational region five had self-development needs at the highest level in the areas of mass media follow -up, instructional improvement emphasizing on implementing health in daily life, ability in providing and examining the quality of drinking water, being a good role model in health and health habits, processing emotional control, ability to work in groups, and intention in improving students potential. Health education teachers needed to up - date at the high level in the areas of health educational regards content improvement, ability in operating audio visual aids and implementing instructional process, ability in implementing computer in health evaluation and measurement, ability in preventing and controlling school communicable diseases, and the cooperation in school health education development among family, school, and the community.

2. When comparing the self - development needs of health education teachers between major and non-major in health education, it was found that the health major teachers had more self - development needs than the non health education major teachers statistically significant at the .05 level in the following areas : the professional development of the health education teachers and the academic improvement which were school health service, the school health environment and management of health education programs.

ภาควิชา.....พลศึกษา
สาขาวิชา.....สุขศึกษา
ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์
ศุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านอาจารย์ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาคพลศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้
แก่ผู้วิจัย และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม
และให้คำแนะนำช่วยเหลือในการตรวจหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือและให้คำแนะนำอันเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดี จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 และครูสุขศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม โดยเฉพาะอาจารย์สุนทรี ศิริอังกูร
และอาจารย์สมใจ เชมษฐศิริ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลืองานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี
ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ธีรพล จินแพทย และสมาชิกใน
ครอบครัว ที่กรุณาช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ตลอดจนได้ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ
บัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่
ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของการพัฒนาตนเอง.....	9
ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง.....	11
วิธีการพัฒนาตนเอง.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	43
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการพัฒนาตนเองของครูสุษศึกษา และความต้องการพัฒนาตนเองของครูสุษศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5.....	53
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาหรืออุปสรรค ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น อื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของครูสุษศึกษา.....	104
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	107
อภิปรายผลการวิจัย.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	140
รายการอ้างอิง.....	144
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	154
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	156
ภาคผนวก ค จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5.....	162
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	166
ประวัติผู้วิจัย.....	190

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนคำร้อยละของสถานภาพของครูสุศึกษาที่มีวุฒิสุศึกษาและไม่มีวุฒิสุศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5.....	45
2. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาด้านวิชาชีพครูสุศึกษา	53
3. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาสุศึกษา)	56
4. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการสอนวิชาสุศึกษา).....	57
5. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการใช้สื่อการสอนวิชาสุศึกษา)	60
6. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษา).....	61
7. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการจัดบริการสุขภาพ).....	63
8. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุลักษณะ).....	64
9. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการจัดและบริหารงานสุศึกษาในโรงเรียน).....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10. คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครู ศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ (ทางกาย)	67
11. คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครู ศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ (ทางอารมณ์)	68
12. คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครู ศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ (ทางสังคม).....	70
13. คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครู ศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ (ทางสติปัญญา).....	71
14. คำเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนาคณะของครู ศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 รวมทุกด้าน	72
15. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาคณะ ของครูศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาด้านวิชาชีพ ครูศึกษา.....	74
16. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาคณะ ของครูศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (หลักสูตรและเนื้อหาวิชาศึกษา)	78
17. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาคณะ ของครูศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการสอนวิชาศึกษา).....	81
18. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาคณะ ของครูศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการใช้สื่อการสอนวิชาศึกษา)	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุศึกษา).....	86
20. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการจัดบริการสุขภาพ).....	89
21. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ).....	91
22. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้านวิชาการ (ด้านการจัดและบริหารงานสุศึกษาในโรงเรียน).....	93
23. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้าน บุคลิกภาพ(ทางกาย).....	95
24. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้าน บุคลิกภาพ (ทางอารมณ์).....	97
25. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้าน บุคลิกภาพ (ทางสังคม).....	98
26. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ในด้านการพัฒนาทางด้าน บุคลิกภาพ (ทางสติปัญญา).....	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
27. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ ของความต้องการพัฒนาตนเอง ของครูสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 รวมทุกด้าน	102
28. แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5.....	163

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย